

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Біологічний факультет
Кафедра фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти

СИЛАБУС КУРСУ
«ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА ДОГЛЯД
ЗА ОСОБАМИ З ФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ»

Покликання на профіль викладача:	Пенов Вадим Васильович , к.пед.н., доцент Гвоздй Світлана Петрівна , д.пед.н., професор Поліщук Любов Миронівна , старший викладач Рижко Ірина Леонідівна , к. б. н, доцент
Обсяг:	3 кредити, загальна кількість годин – 90, з них: Для очної (денної) форми – 16 лекційних, 14 практичних, 60 годин на самостійну роботу; Для заочної форми – 6 лекційних, 4 практичних, 80 годин на самостійну роботу.
Семестр, Рік	1 (осінній), 2025-2026 н.р.
Дні, Час, Місце:	Згідно з розкладом
Контакт.тел.	+38-0482-631381 (кафедри)
Е-mail:	v.penov@onu.edu.ua medicinabjd2@onu.edu.ua lubov_polishuk@ukr.net i.l.ryzhko@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти, пров. Шампанський 2а, (поряд із входом в гуртожитком №9 ОНУ)
Консультації	<i>Очні консультації: середа, 13.00-14.00</i> <i>Онлайн-консультації: на платформі Zoom</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом, в приміщенні кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти. У позааудиторний час: усі поточні питання обговорюються в робочих чатах у Viber або електронною поштою, а також із використанням платформи Zoom і/або Microsoft Teams.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вивчення навчальної дисципліни «Домедична допомога та догляд за особами з фізичними порушеннями» передбачає формування у здобувачів вищої освіти різних спеціальностей практичних знань з домедичної допомоги, з догляду за пораненими та особами з фізичними порушеннями, що дозволить їм бути готовими до критичних ситуацій, забезпечити належний догляд, а також підтримувати інклюзивний підхід у роботі з людьми з інвалідністю. Студенти отримають практичні навички з серцево-легеневої реанімації (СЛР), техніки зупинки кровотеч, техніки накладання пов'язок та шин, а також з підтримки життєвих функцій людини до прибуття кваліфікованої медичної допомоги.

Особливу увагу приділено аспектам догляду за людьми з фізичними порушеннями, хронічними захворюваннями, інвалідністю або травмами, що обмежують їх рухові функції. Вивчатимуться питання організації побутового догляду, надання психологічної підтримки, адаптації до життя в умовах обмежених можливостей, а також основи реабілітації,

профілактики ускладнень та допомоги при адаптації в соціумі.

Об'єкт навчальної дисципліни «Домедична допомога та догляд за особами з фізичними порушеннями» є алгоритми (порядок) надання домедичної допомоги в невідкладних станах, а також організація та здійснення догляду за особами з фізичними порушеннями, включаючи людей з інвалідністю, травмами, хронічними захворюваннями або післяопераційними станами, у межах домашнього чи соціального середовища. **Предметом** вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади, методи та технології надання домедичної допомоги, принципи організації догляду, реабілітації та адаптації осіб з фізичними порушеннями, а також психологічні та соціальні аспекти підтримки таких осіб. Вивчаються питання профілактики ускладнень, методи забезпечення безпеки пацієнтів, техніки переміщення та надання допомоги в повсякденному житті, а також взаємодія з медичними і соціальними службами.

Пререквізити курсу: не потребує.

Завдання дисципліни:

Оволодіти практичними навичками надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, навчитися правильно оцінювати стан потерпілих та пріоритетність в наданні допомоги.

Оволодіти навичками догляду за особами з фізичними порушеннями, включаючи профілактику ускладнень (пролежні) та використання спеціальних допоміжних засобів для пересування та підтримки людини.

Навчити основам психологічної підтримки осіб з інвалідністю чи обмеженими руховими можливостями, сприяючи їхній адаптації з метою підвищенню якості життя.

Ознайомити з принципами реабілітації та адаптації осіб після травм, операцій або з хронічними захворюваннями, забезпечуючи комплексний підхід до їхнього догляду.

Сформувати навички взаємодії з медичними і соціальними працівниками для організації комплексного догляду, що відповідає індивідуальним потребам кожної особи.

Очікувані результати

1. Оцінювати стан потерпілого та правильно надавати першу домедичну допомогу при кровотечах, травмах, опіках, отруєннях, судомах, психологічних стресах та інших невідкладних станах.

2. Забезпечити належний догляд за пораненими в умовах обмежених ресурсів, зокрема в польових чи тимчасових укриттях.

3. Розуміти принципи гігієни та інфекційної безпеки в умовах високих ризиків інфекційних захворювань.

5. Надавати першу психологічну допомогу пораненим і постраждалим від бойових травм.

6. Доглядати за особами з фізичними порушеннями, враховуючи сучасні підходи до інклюзивної освіти, соціальної інтеграції та рівних можливостей для всіх.

7. Розуміти правові та етичні аспекти роботи з особами з інвалідністю.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16/14 год.) та практичних занять (6/4 год.), організації самостійної роботи студентів (60/80 год.). Години вказано відповідно для очної (денної) та заочної форм навчання.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Домедична допомога особам при невідкладних станах.

Тема 1. Основні принципи надання домедичної допомоги. Алгоритми надання домедичної допомоги при знепритомленні, при раптовій зупинці кровообігу.

Тема 2. Травми, їх види, ускладнення, електротравми. Алгоритми надання домедичної допомоги

Тема 3. Переломи, вивихи, рани. Методи та техніка накладання пов'язок, іммобілізуючих шин.

Тема 4. Види кровотеч. Методи і способи тимчасової зупинки кровотечі.

Тема 5. Основи тактичної медицини. Тактична медицина НАТО. Алгоритм MARCH. Домедична допомога при опіках, обмороженнях.

Тема 6. Правила біоетики і біобезпеки. Домедична допомога при радіаційних, хімічних та біологічних ураженнях. Основні принципи застосування лікарських препаратів.

Змістовий модуль 2. Догляд за особами з фізичними порушеннями, реабілітація та психологічні аспекти.

Тема 7. Етичні, соціальні та правові аспекти догляду за особами з фізичними порушеннями. Взаємодія з соціальними службами та медичними установами.

Тема 8. Особливості догляду за особами з фізичними порушеннями: основи організації догляду за людьми з інвалідністю, обмеженням рухової активності.

Тема 9. Профілактика та догляд за особами після операцій: моніторинг стану пацієнта, реабілітація. Реабілітація та адаптація пацієнтів з фізичними порушеннями. Основи догляду за пацієнтами з хронічними захворюваннями.

Тема 10. Психологічні аспекти догляду за людьми з обмеженими фізичними можливостями: підвищення самооцінки пацієнтів, підтримка їх мотивації.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гищак Т. В. Основи медичних знань і тактичної медицини : навч. посіб. / Т. В. Гищак, О. В. Долинна. – Київ : Каравела, 2022. – 284 с.

2. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях: Навчальний посібник для підготовки фахівців першого (освітньо-професійного) рівня, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія» (1 курс) (за загальною редакцією Волянського П.Б. та Гринзовського А.М.) / Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Калашченко С.І. та ін.]. – Київ : ІДУЦЗ, 2018. – 216 с.

3. Методичні вказівки до практичного заняття з теми “Тактична допомога пораненим на полі бою” з дисципліни “Медичний захист військ” / уклад. : Ю.В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми : Сум. держ. ун-т, 2019. – 29 с.

4. Медицина надзвичайних ситуацій : підручник / Б. Д. Халмурадов, П. Б. Волянський. – Київ : Центр учб. л-ри, 2024. – 208 с.

5. Волгіна О. М. Соціальний супровід людей з інвалідністю на робочому місці : посібник / О. М. Волгіна, О. Л. Іванова ; ПРООН в Україні, Спільна Програма «Сприяння інтеграційній політиці та послугам для людей з інвалідністю в Україні». – Київ : Ваїте, 2018. – 36 с.

Методичні рекомендації:

1. Бурденюк Р.В., Гвоздїй С.П. Основи медичних знань та перша долікарська допомога: Курс лекцій для здобувачів вищої освіти немедичних спеціальностей денної та заочної форм навчання Одеса, ОНУ, 2021. 156 с.
2. Баштан С.О. Основи медичних знань: Практикум для студентів педагогічних спеціальностей денної та заочної форм навчання / С.О. Баштан, С.П. Гвоздїй, В.В. Пенюв. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 88 с.
3. Бурденюк Р.В. Медицина катастроф та медико-санітарна підготовка: Практикум для студентів природничих спеціальностей денної та заочної форм навчання» / Бурденюк Р.В., Гвоздїй С.П. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2020. 104 с.
4. Гвоздїй С.П. Домедична допомога у надзвичайних ситуаціях: поранення, переломи, вивихи: Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисциплін «Медико-санітарна підготовка», «Основи медичних знань», «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Цивільний захист» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / С.П. Гвоздїй, Л.М. Поліщук. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 48 с.
5. Пенюв В.В. Особливості надання першої допомоги при надзвичайних для життя та здоров'я станах: метод. матеріали / В.В. Пенюв. Одеса.: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2017. 60с.

ОЦІНЮВАННЯ

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного та періодичного контролю. Кожний змістовий модуль включає бали за роботу здобувача на лекційних та практичних заняттях (усне опитування, робота в групах, тестовий контроль знань, модульна контрольна робота), виконання самостійної роботи. Усі види робіт (практичні роботи, доповіді/презентації, їх захист, виконання практичних навичок, творчі завдання тощо, які виконує здобувач за визначеною тематикою) обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу виконується у бібліотеці, навчальних аудиторіях і лабораторіях кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти, комп'ютерних класах університету (у т.ч. наукової бібліотеки), а також у домашніх умовах.

До самостійної роботи відноситься: підготовка до лекцій, практичних занять. Обов'язковою складовою для оцінки виконання самостійної роботи здобувача вищої освіти є підготовка *Індивідуального завдання*: у вигляді творчого завдання (вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел). Можливе отримання додаткових балів або вибір альтернативного завдання у вигляді неформальної освіти у разі неможливості виконання завдань з практичних занять чи самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Навчальна дисципліна має практично-тренінгове спрямування та потребує відпрацювання практичних навичок із використанням різноманітних технологій. Присутність студентів на практичних заняттях, поточному та періодичному контролю є невід'ємною частиною загальної підсумкової оцінки.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про](#)

[запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat-2021.pdf \(onu.edu.ua\) \)](#)

Політика щодо відвідування: Відвідування практичних занять є обов'язковим. Пропущені практичні заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач, який має пропуски практичних занять, повинен їх самостійно опрацювати. Враховується присутність студента на лекційних заняттях та його активність під час занять – заохочується **бонусними балами**.

В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ](#). За об'єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом навчання може відбуватися з використанням технологій дистанційного навчання.

Мобільні пристрої: допускається використання мобільних додатків, INTERNET-мережі, електронних девайсів під час самостійної роботи, у завданнях, які це передбачають. Під час тестування та контрольних заходів – заборонено.

Поведінка в аудиторії: заохочується активна участь під час інтерактивних лекцій, під час практичних занять, у т.ч. з елементами тренінгів, передбачається відключення мобільних пристроїв, не вітаються запізнення та розмови телефоном тощо.